

WOORDWIEL

SPARTA EN ATHENE

Begrippen houden vaker verband met elkaar dan dat leerlingen in de gaten hebben. Om dit te testen is de werkvorm 'Woordwiel' ideaal. Leerlingen moeten proberen de begrippen die een relatie met elkaar hebben naast elkaar te plaatsen. Maar dat niet alleen, ook moeten de begrippen die in de buitenste cirkel van het 'Woordwiel' worden geplaatst, verband houden met de begrippen die ze aanraken in de binnenste cirkel. Kortom, een echte puzzel waarbij van leerlingen wordt verwacht begrippenkennis te hebben en tevens verbanden te kunnen leggen.

Het 'Woordwiel' laat leerlingen:

- begrippen met elkaar in verband brengen
- hoofd- en bijzaken van elkaar onderscheiden
- een samenvatting maken

Onderwerp	De verschillen tussen de poleis Athene en Sparta. Dit past bij het kenmerkend aspect 'de ontwikkeling van wetenschappelijk denken en denken over burgerschap en politiek in de Griekse stadstaat'
Activiteit	Leerlingen plaatsen begrippen in een woordwiel en beschrijven de samenhang
Tijdsduur	De werkvorm duurt 50 minuten, inclusief nabespreken
Beginsituatie	Niveau: bovenbouw In de klas is er aandacht geweest voor de Atheense democratie, Spartaanse leefwijze en wetenschappelijke ontwikkelingen
Instrueren	Wat: samenvatting maken van het kenmerkend aspect 'de ontwikkeling van wetenschappelijk denken en denken over burgerschap en politiek in de Griekse stadstaat' Hoe: belangrijke begrippen met elkaar in verband brengen Waarom: begrippen zijn bij geschiedenis belangrijk en helpen bij het maken van een samenvatting
Uitvoeren	Leerlingen bestuderen de begrippen voor de buitenste en binnenste cirkel. Ze plaatsen eerst de begrippen uit de binnenste cirkel. Belangrijk hierbij is dat begrippen die een tegengestelde betekenis hebben, niet naast elkaar kunnen worden gezet. Vervolgens komen de begrippen erbij voor in de buitenste cirkel. Begrippen die overlappen moeten met elkaar in verband kunnen worden gebracht. Nadat de 'Woordwiel' is ingevuld, vindt een korte bespreking plaats. Vervolgens maken leerlingen een samenvatting van het kenmerkend aspect.
Nabespreken	Wat: wat heb je geleerd? Welke ontwikkelingen zie je? Hoe: hoe helpt dit bij het maken van een samenvatting?

Literatuurverwijzingen:

- Havekes, H. (red.), *Geschiedenis doordacht: Actief Historisch Denken 2* (Boxmeer, 2005).
- Fisher, P. (red.), *Thinking Through History* (Londen, 2000).
- Vries, J. de (red.), *Actief Historisch Denken: Opdrachten voor activerend geschiedenisonderwijs* (Boxmeer, 2004).

Deze werkvorm is volledig tot stand gekomen om geschiedenisdocenten te inspireren activerende didactiek toe te passen in hun lessen. Mocht u van mening zijn dat in deze specifieke werkvorm content gebruikt is waarover u copyright beschikt, kunt u zich wenden tot de beheerder van de website.

WOORDWIEL

SPARTA EN ATHENE

Op de volgende bladzijde staat een woordwiel die gevuld moet worden met begrippen. De begrippen hebben een onderlinge samenhang die in het wiel tot uitdrukking moet komen. Sommige begrippen overlappen elkaar en gaan deels over dezelfde inhoud, ze hebben inhoudelijke samenhang. Dat verband moet je kunnen uitleggen. Andere begrippen zijn elkaars tegengestelde; ook die relatie moet je kunnen toelichten. Aan het eind van het woordwiel schrijf je op waarom je de begrippen op jouw manier hebt geplaatst in het woordwiel. In de derde en laatste ronde schrijf je in je eigen woorden de kern van het kenmerkend aspect 'de ontwikkeling van wetenschappelijk denken en denken over burgerschap en politiek in de Griekse stadstaat' op.

Woordwiel 1 - stadstaat Athene

De onderstaande begrippen plaats je in de binnenste vakken van de cirkel. Denk goed waar je welke begrippen plaatst. Bijv. plaats begrippen die het tegengestelde van elkaar zijn niet naast elkaar.

Binnencirkel: democratie – aristocratie – schervengericht – politiek

Er moeten ook enkele begrippen in de buitenste cirkel worden geplaatst. Plaats de begrippen zo dat de twee begrippen in de buitenste cirkel die een begrip in de binnenste cirkel overlappen, verband met elkaar hebben. Het verband tussen deze drie begrippen moet je kunnen uitleggen. Het kan zijn dat je de begrippen in de binnenste cirkel moet gaan ver- schuiven om overal een goed verband te krijgen. Daarvoor heb je dus een gum nodig.

Buitencirkel: Kleisthenes – verbannen – volksvergadering – tiran

Woordwiel 2 - stadstaat Sparta

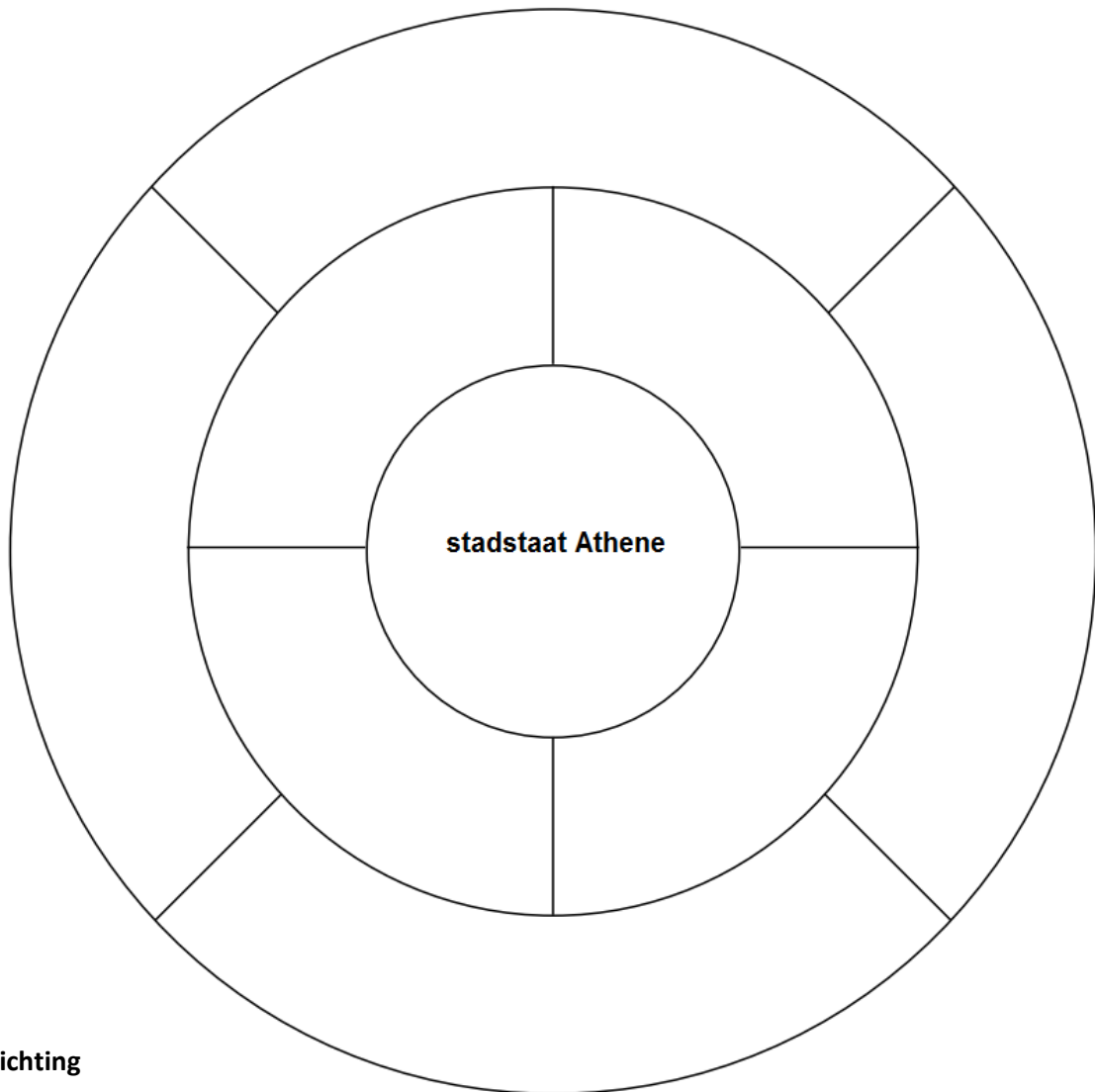
Binnencirkel: 2 koningen – 431 v. Chr. – politiek – dienstplicht

Buitencirkel: leger – Peloponnesische Oorlog – Athene – monarchie

WOORDWIEL

SPARTA EN ATHENE

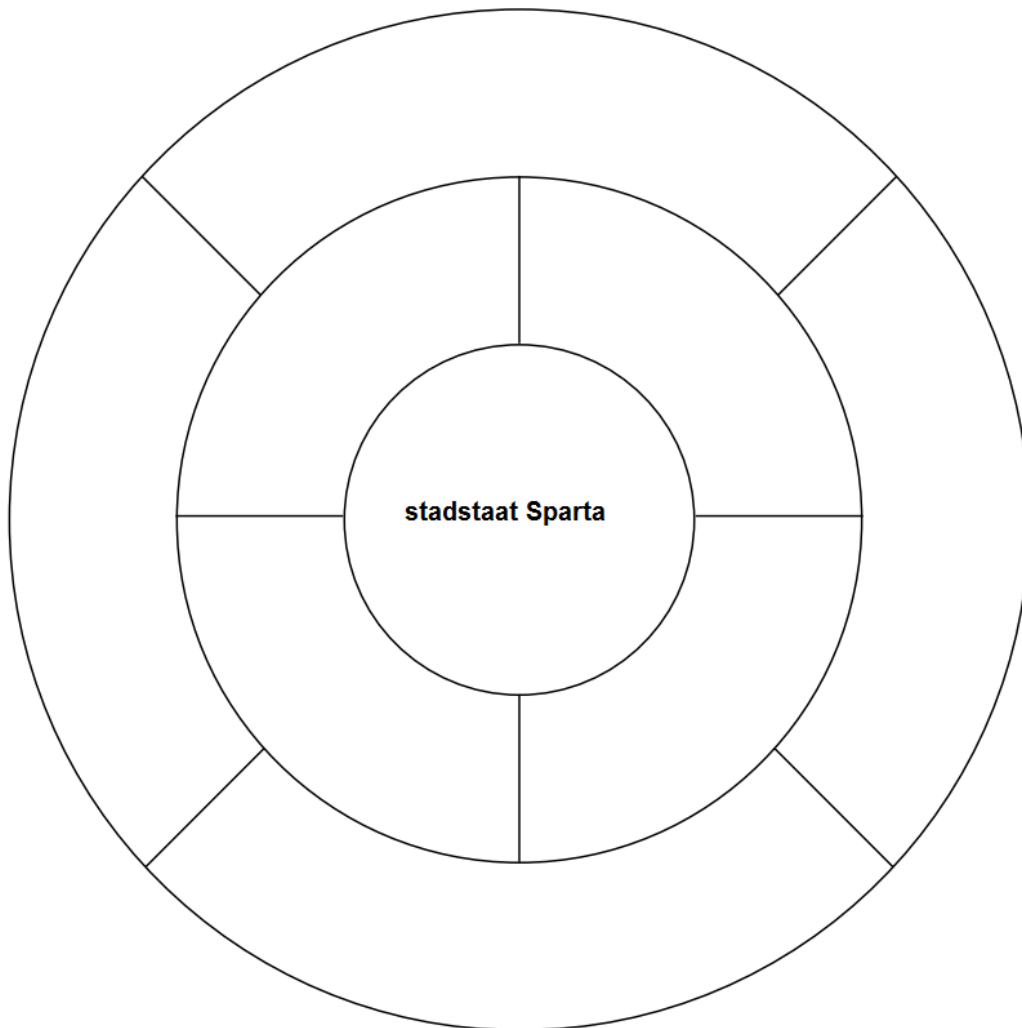

Toelichting

WOORDWIEL

SPARTA EN ATHENE

Toelichting

Samenvatting kenmerkend aspect
